

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

Aan de Minister van Justitie
t.a.v. mw. M.C.A. Blom
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Afdeling Ontwikkeling

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

t 070 - 361 9723
f 070 - 361 9746
www.rechtspraak.nl

datum 30 mei 2006
contactpersoon mr. A. Kuijer
doorkiesnummer 070 - 361 9706
e-mail A.Kuijer@rechtspraak.nl
kamernummer 3.11
ons kenmerk UIT 8803 / ONTW AK
uw kenmerk -
onderwerp TBS-rapport

Geachte heer Donner,

Bij e-mailbericht van 23 mei 2006 informeerde u de Raad voor de rechtspraak (hierna: de Raad) over uw voorgenomen reactie op het Rapport van de tijdelijke kamercommissie onderzoek TBS. U heeft daartoe een conceptbrief meegezonden. U gaf aan de Raad in de gelegenheid te stellen commentaar op de voorliggende conceptbrief in te brengen. De Raad maakt graag gebruik van de geboden mogelijkheid.

De Raad merkt daarbij op dat gegeven de zeer korte termijn waarbinnen moest worden gereageerd de Raad slechts zeer beperkt ruggespraak heeft kunnen houden met de gerechten, en dat mitsdien deze reactie ook in zekere zin een voorlopige reactie inhoudt.

1. Inleiding en hoofdlijnen van de reactie

De Raad merkt allereerst op dat het Rapport van de tijdelijke commissie onderzoek TBS (verder te noemen: de Commissie-Visser) naar de mening van de Raad een zorgvuldige en afgewogen indruk geeft. Ook de in het rapport opgenomen aanbevelingen geven een doordachte indruk. De Raad meent dat kan worden verwacht dat na overname en implementatie van deze aanbevelingen (de voorwaarden voor) de toepassing en effectiviteit van de TBS zal verbeteren.

Op de volgende vier punten wenst de Raad echter vanuit het perspectief van de rechtspraak een aantal nadere opmerkingen te maken:

- a. de (voorwaardelijke) beëindiging van TBS-dwangverpleging;
- b. de TBS met voorwaarden;
- c. de verloftoetsing;
- d. TBS in relatie tot de plaatsing in een psychiatrisch ziekenhuis.

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 30 mei 2006
kenmerk UIT 8803 / ONTW AK
pagina 2 van 4

2. De verlenging van de voorwaardelijke beëindiging van TBS-dwangverpleging

In uw conceptbrief geeft u aan dat de aanbeveling van de Commissie-Visser om de wettelijke duur van de (TBS met) voorwaardelijk beëindigde dwangverpleging te verlengen van 3 tot maximaal 9 jaar zal overnemen. Feitelijk betekent dit ten opzicht van de huidige situatie dat ten aanzien van een TBS-gestelde de TBS-maatregel langer gehandhaafd zal kunnen worden, ook als de dwangverpleging al feitelijk is geëindigd.

Naar de mening van de Raad impliceert het voorgestelde wettelijk systeem dat in situaties waarin sprake is van een voorwaardelijke beslissing tot beëindiging van de dwangverpleging de rechter *jaarlijks*¹ zal dienen te toetsen of de TBS-maatregel en de beslissing tot voorwaardelijke beëindiging van de dwangverpleging nog moet worden verlengd. In dat kader is te verwachten dat naarmate de voorwaardelijke beëindiging langer duurt en zich geen nieuwe incidenten of risico's voordoen de rechter zich kritischer zal opstellen ten opzichte van de onderbouwing van de noodzaak van verlenging van de TBS-maatregel zelf. Immers, het gegeven dat een potentiële gevaarstelling zich lange tijd niet heeft gematerialiseerd doet de vraag rijzen hoe reëel dat gevaar op een gegeven moment nog is.

Het voorgaande betekent allereerst dat mag worden verwacht dat de rechtspraak een groter aantal TBS-verlengingszaken dan thans zal krijgen te behandelen. Het betreft dan zowel verlengingsverzoeken, als vorderingen tot hervatting van de dwangverpleging ex artikel 38k Sr. Het met deze zaken gemoeide tijdsbeslag zal niet onaanzienlijk zijn. De overname van de onderhavige aanbeveling heeft dan ook rechtstreekse gevolgen voor de werklust van de rechtspraak.

Voorts impliceert het voorgaande dat ook nadat de dwangverpleging voorwaardelijk is beëindigd jaarlijks een rapport moet worden opgesteld en tijdig aan de rechter moet worden overlegd waaruit de noodzaak van verdere verlenging van de onderliggende TBS-maatregel en voorwaardelijke beëindigingbeslissing kan blijken. Dit stelt hoge inhoudelijke en logistieke eisen aan alle betrokkenen. Naar de mening van de Raad zal er afzonderlijke en gerichte actie moeten worden ondernomen om te verzekeren dat daadwerkelijk aan deze eisen zal kunnen worden voldaan.

3. Tbs met voorwaarden

De Commissie-Visser beveelt aan de maatregel van TBS met voorwaarden zodanig aan te passen dat daarvan beter en effectiever gebruik kan worden gemaakt. De wettelijke strafmaat die is gekoppeld aan tbs met voorwaarden van 3 jaar dient te worden verlengd tot 5 jaar. Daarnaast kan de termijn waarop de voorwaarden van toepassing zijn eveneens worden verlengd, in lijn met de hiervoor onder 2. besproken aanbeveling.

¹ Naar de mening van de Raad volgt dit uit zowel art. 38j, lid 1 Sr, als uit de samenhang van de artikelen 38g en 38h Sr.

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 30 mei 2006
kenmerk UIT 8803 / ONTW AK
pagina 3 van 4

De Raad waardeert deze verruiming van de mogelijkheden voor de rechter om deze straf van toepassing te verklaren positief. Opmerking hierbij verdient echter wel dat ten aanzien van laatstgenoemde termijnverlenging *mutatis mutandis* hetzelfde geldt als hiervoor gesteld met betrekking tot de verlenging van de termijn van de TBS-maatregel met voorwaardelijk beëindigde dwangverpleging.

De Raad is echter vooralsnog niet overtuigd van de haalbaarheid van de door de Commissie-Visser eveneens geopperde gedachte dat voordat TBS met voorwaarden wordt opgelegd de verdachte idealiter eerst een intake zou moeten ondergaan bij een forensische psychiatrische kliniek of een forensisch-psychiatrische poli. Tijdens deze intake zou dan gekeken moeten worden naar de bereidheid van de persoon om mee te werken aan de voorwaarden en de aangeboden behandeling. Gezien de aanzienlijke capaciteitsproblemen bij de fpk's en fpp's en de wettelijke termijnen waarbinnen strafzaken van voorlopig gehechten moeten worden behandeld lijkt dit niet eenvoudig uitvoerbaar.

Daarnaast stelt de Commissie-Visser dat gebruik zou moeten worden gemaakt van de mogelijkheid tot een proefbehandeling in een forensische psychiatrische kliniek, wanneer er twijfels zijn over de motivatie en de daaraan gerelateerde behandelbaarheid. Deze proefbehandeling zou dan plaats moeten vinden tijdens een schorsingsperiode van de voorlopige hechtenis.

De Raad merkt hierbij op dat ten aanzien van verdachten waarbij de TBS als potentiële maatregel in beeld komt schorsing van de voorlopige hechtenis niet erg voor de hand ligt. Veelal wordt het risico op herhaling te groot geacht om tot schorsing te komen. Een geschorst bevel tot voorlopige hechtenis is bovendien op zichzelf onvoldoende juridische titel om het ondergaan van een (proef)behandeling af te dwingen. Dit impliceert dat indien de verdachte wiens voorlopige hechtenis geschorst is, eenzijdig besluit de proefbehandeling te beëindigen in beginsel feitelijk gewoon de kliniek zal kunnen verlaten of kan beslissen zich daar in het geheel niet te melden. Gezien deze en andere feitelijke en juridische problemen rond "de proefbehandeling" deelt de Raad uw opvatting dat nader onderzoek vereist is alvorens hieromtrent tot nadere besluitvorming kan worden gekomen.

3. De verloftoetsing

De Commissie-Visser is van mening dat de combinatie van veilige verlofverstrekking en verscherpte aansturing van de tbs-klinieken op (uitstroom)-resultaten zich niet tot elkaar verhouden. De Commissie schetst daarbij twee mogelijke varianten waarlangs deze spanning zich zou kunnen oplossen. De eerste variant impliceert dat de bevoegdheid tot het geven van individuele verlopen bij de uitvoerende macht blijft, maar op grotere afstand van de minister. De tweede variant zou inhouden dat die bevoegdheid wordt overgeheveld naar de rechterlijke macht langs dezelfde lijnen als die gelden ter zake van de bevoegdheid over (voorwaardelijke) beëindiging van de maatregel. In uw brief kiest u vooralsnog voor de eerste variant, maar kondigt daarbij tevens aan dat nader onderzoek noodzakelijk is.

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 30 mei 2006
kenmerk UIT 8803 / ONTW AK
pagina 4 van 4

De Raad wil zich, gegeven de zeer beperkte consultatiemogelijkheden met de gerechten en de complexiteit van de materie, thans nog niet inhoudelijk over deze varianten uitlaten.

Wel kan reeds thans worden opgemerkt dat ook indien voor de eerste variant wordt gekozen, bijzondere aandacht zal moeten worden geschonken aan de (omvang) van de toetsing van een beslissing waarbij verlof wordt geweigerd (marginaal dan wel integraal) en aan de keuze en samenstelling van het forum dat dergelijke beroepszaken zal moeten behandelen. De Raad geeft u in overweging deze aspecten reeds thans expliciet in uw brief te noemen.

4. De maatregel van plaatsing in een psychiatrisch ziekenhuis en TBS

De Commissie-Visser bespreekt in haar rapport (onder 2.6.2) ook de maatregel ex artikel 37 Sr van plaatsing in een psychiatrisch ziekenhuis en de problemen die zich daarbij, ook in relatie tot de TBS-maatregel, voordoen. De Raad herkent het daarbij geconstateerde knelpunt van de wachttijden en de effecten die zich voordoen als gevolg van de bevoegdheid van de geneesheer-directeur om geheel eenzijdig tot beëindiging van de opname te besluiten. Een herbezinning op (de inrichting van) het artikel 37-traject lijkt dan ook in de rede te liggen. In uw conceptbrief aan de Kamer wordt deze problematiek (en de conclusies terzake van de Commissie-Visser) echter onbesproken gelaten. De Raad adviseert u in uw definitieve brief alsnog ook een reactie op bedoelde conclusies te geven.

De Raad vertrouwt erop u met het bovenstaande naar behoren te hebben geïnformeerd en is vanzelfsprekend gaarne bereid daarover nader met u in overleg te treden. Indien u dat wenst verzoek ik u rechtstreeks contact opnemen met mr. A. Kuijer, wetgevingsadviseur bij de Raad, die dit onderwerp in behandeling heeft..

Hoogachtend,

D.J. van Dijk
Lid Raad voor de rechtspraak.